

HIBRID HIEDELMEK

Taskovics Éva kiállítása,
2016. szeptember 8–30.

Taskovics Éva ahhoz a fiatal művészgenerációhoz tartozik, amely a legnagyobb természetességgel használja művészete eszközeként/közegeként a különböző médiákat, esetenként keverve is őket.

Nem olyan régen volt, hogy a képzőművészek egyáltalán nem tartották fontosnak a médiát mint olyat, nem is nagyon vettek tudomást a létezéséről, vagy legalábbis nem tartották alkalmas művészi közegnek. Egy bizonyos Marshall McLuhan nevű kanadai tudós-filozófus hathatós ténykedése kellett ahhoz, hogy a művészek figyelmének célkeresztjébe kerüljön, s a közfigyelem ráirányuljon (mármint a médiára). Lévéen médiakutató szakember, papírra vetette azt az azóta elhíresült mondatát, mely szerint *The medium is the message*, a média az üzenet. Kieresztette a szellemet a palackból, mert ezzel a mondatával átszakította azt a gátat, ami a művészet és a hétköznapi élet különböző médiái között húzódott, szabad teret nyitva a *minden lehet művészet* gondolatának. Ez az a periódus (a múlt század dereka), amely a művészet expanziójának időszak, és amit a művészettörténészek a neoavantgárd címszó alatt tárgyalnak.

The medium is the message - micsoda nagyszerű gondolat, a tartalom és a forma tökéletes egysége. A tartalom nem más, mint maga a forma; ilyen egyszerűen. Ez akkor és ott tökéletesen működő eszmeként töltötte be fermentációs szerepét.

Ahogy a jelen kiállítás címe is jelzi, a művésznőnek egyértelműen tartalmi közölnivalója van a formai megjelenítésen túl. Olyasvalamire hívja fel a figyelmet, ami a hétköznapijainkban folyamatosan jelen van, velünk él, ezek pedig a hiedelmek, a hiedelmeink. A hiedelem olyan téves elképzelés a világról, annak eseményeiről, amely tudományosan nem megalapozott, a tudomány eszközeivel nem bizonyítható magyarázatot ad valamely történésekre. Azért én óvatosan bánnék a „tudományos

megalapozottság” kifejezéssel. Ami ma tudományosan megalapozott állítás, holnapra talán már tudományosan cáfolhatóvá válik. Ezért is egészítenek ki manapság egy-egy állítást, a „tudomány mai állása szerint”-i megjegyzéssel. Olvastam az interneten egy számomra humoros és szimpatikus mondatot, ami jól példázza ezt az ambivalens helyzetet. Így hangzik: „A természettudomány abban a hiedelemben él, hogy az ember csak egy fejlett állat.”

Sokan sokféle tévhitben élünk, és észre sem vesszük. Ezek a tévhitek születtek a babonákat, melyeket megörököltünk elődeinktől, beépítettünk hétköznapi életünkbe, használjuk és továbbadjuk őket. A hiedelem és a hitvilág egyidős az emberiséggel, a legősibb időkben gyökerezik, ott, ahol a hit és a babona még kéz a kézben jártak, ahol a szónak mágikus ereje volt, ahol, ha valaki kimondta a folyó vagy a tölgy szavakat, ő maga vált folyóvá vagy tölgygé. Ezért is nehéz teljes bizonyossággal nyomon követni és értelmezni őket a fogalmi nyelvvel, amely már rég elveszítette varázserejét (talán csak a költészet őrzött meg abból valamit).

Ez a kiállítás sem vállalkozik hiedelmeink és babonáink feltérképezésére és értelmezésére, csupán arra,

hogy a művészet mágikus erejét használva megidézzé őssképeinket, amelyek emberi történetünk folyamán oly mélyen belénk égtek. Tudom, érdemes lenne a kiállított művek narratívájával külön-külön foglalkozni - a látogatók ezt majd meg is teszik -, használva a művésznő segítségként felkínált szöveges eligazításait. Én ezt most nem teszem meg, ugyanis van a kiállításnak egy másik aspektusa, amiről viszont szeretnék beszélni.

Ahogy első ránézésre jól kivehető, a kiállítás két különböző és hangsúlyosan elkülönített részből áll, amely különbözőség megítélésem szerint csupán formális. Egyfelől vannak a falra függesztett, klasszikus értelemben vett táblaképek, másfelől, vele szemben van egy dobozokból épített installáció, kiegészítve egy videó-vetítéssel, illetve egy nagyobb monitoron folyamatosan zajló animációs filmanyaggal. A dobozokba zárt kisebb monitorokon is különböző hosszabb-rövidebb animációs etűdöket láthatunk. Nos, ahogy már fentebb említettem, Taskovics Éva videó-animációkat készít, és ezeket az animációkat különböző formában prezentálja. Ha azt mondjuk animáció, mindenki tudja, hogy a megmozgatót, a mozgásba lendített rajzról beszélünk, és nagyon

sokunkban a *Tom és Jerry* humoros képsorai idéződnek fel. Csakhogy Taskovics Éva animációi egy másfajta dimenzióban zajlanak, nem a szórakoztatóipar mindent feloldó és nivelláló birodalmában, hanem a magasművészet platformján. Ezek a fura hangulatú, szívdobogásra emlékeztető lüktetések, egymásba úszó és egymást elfedő emlékképek és gondolatfoszlányok, az iróniát és a humort is felvonultató, az idő könnyörtelen múlását és a lét torokszorító pillanatait felvillantó képsorok egészen egyedi atmoszférát kreálnak. Így is lehet animációt készíteni. Ami a táblaképeket illeti, fontosnak tartom elmondani, hogy a festmények szorosan kapcsolódnak az installáció mozgóképeihez, mégpedig azért, mert ők tulajdonképpen az animációk egyes szekvenciáinak kimerevített, felnagyított és hagyományos eszközökkel vizualizált prezentációi. Mit is csinál a művésznő? „Megrajzol” egy képi jelenetet, majd ezt megmozgatva létrehoz egy sajátos virtuális világot, ahol az események öntörvényűen zajlanak, majd ebből kimerevít egy képet, amit a jól ismert olaj-vászon technikával újrafogalmaz.

A görög filozófus, Platón elképzelése szerint *fizikai világunk tökéletlen*, mégpedig azért, mert valójában nem más, mint az ideák tökéletes világának anyagi lenyomata, *tükörképe*, és mint minden tükörkép, törvényszerűen torzul. A művészet pedig ezt a tükörképet próbálja lemásolni, tükrözni, vagyis *a tükörkép tükörképét* hozza létre, és mint ilyen, kétszeresen is torzul (tehát hazug). Ezért is számúzi Platón a művészeket *Állam* című művében a társadalom periferiájára.

Taskovics tapasztalati világunkból inspirálódva az animáció segítségével létrehoz egy virtuális valóságot (a tükörkép tükörképét), majd ennek egyik elemét kiemelve, egy másfajta közegben leképezi azt, létrehozva ezzel egy új tükörképet, a platóni logika szerint *a tükörkép tükörképének a tükörképét*. Nem is merek belegondolni, hogy ezért a tettéért hová számúzná őt Platón.

PIKA NAGY ÁRPÁD